

dr hab. Robert Szmytkie
Uniwersytet Wrocławski

Wpływ zmian demograficznych na miejską sieć osadniczą Polski w okresie powojennym

Zmiany liczby ludności Polski w okresie powojennym są silnie skorelowane ze zmianami liczby ludności miejskiej. Analizowany okres nie jest jednak jednorodny w zakresie zmian demograficznych w miastach. W latach 1946-1989 liczba ludności miejskiej wzrosła z 8,0 do 23,4 mln osób, co przełożyło się na wzrost wartości wskaźnika urbanizacji z 34,0% do 61,6%. Dynamiczny wzrost liczby ludności miejskiej wyhamował jednak w latach 90. Transformacja polityczna i społeczno-gospodarcza przyczyniła się bowiem do uruchomienia procesów suburbanizacji, które przejawiają się migracjami z miast na obszary podmiejskie. Wpłynęło to na pogorszenie sytuacji demograficznej w miastach. Duże miasta wkroczyły w fazę stagnacji lub depopulacji. W szczególnie niekorzystnej sytuacji znalazły się ośrodki przemysłowe, w których depopulacja wzmocniona była niekorzystnymi zmianami społeczno-ekonomicznymi, a także miasta, które w wyniku reformy podziału terytorialnego w 1999 r. utraciły status miast wojewódzkich. Po 1997 r. nastąpiło odwrócenie tendencji migracyjnych w relacji miasto – wieś oraz dalsze pogorszenie się sytuacji miast w zakresie ruchu naturalnego. Od tego momentu udział ludności miejskiej w Polsce zaczął się systematycznie zmniejszać, z 61,9% do 59,9% w 2020 r. Procesu tego nie jest nawet w stanie wyhamować stały wzrost liczby miast, który ma miejsce od lat 80. XX w. Co jednak ciekawe, sytuacja ludnościowa miast jest obecnie silnie zróżnicowana. W korzystnej sytuacji znajdują się obecnie miasta tzw. „wielkiej piątki” i miasta satelickie, leżące w strefach zaplecza głównych aglomeracji miejskich, z kolei w niekorzystnej – miasta położone w obszarach peryferyjnych.